

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра адміністративного та інформаційного права

Робоча програма (силабус)
освітнього компонента
АГРАРНЕ ПРАВО
(вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми: **«Право»**

за спеціальністю: 081 «Право»

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник:

(підпис)

Наталія ПЕТРОВА доцент кафедри адміністративного та інформаційного права

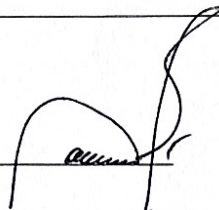
(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <i>Адміністративного та інформаційного права</i>	протокол № 16 від 11.06.2026 р.
	 (підпис) Ірина АРІСТОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

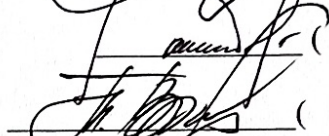
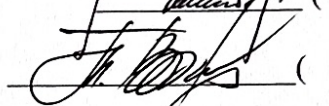
Олег РОГОВЕНКО

Декан факультету, де реалізується освітня програма

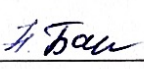

Марина КУЗНЕЦОВА

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 ()
 ()

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 (Надіє Банамін)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 17.06, 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	Аграрне право		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра міжнародних відносин		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	ОП – «Право» Спеціальність – 081 «Право»		
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення <u>денна форма навчання</u>	8 семестр, 1-15 тиждень		
	<u>заочна форма навчання</u>	9 семестр, 1-15 тиждень		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл для <u>денної форми навчання</u> – 150 годин	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота 76 годин
		Лекційні 30 годин	Практичні /семінарські 44 годин	
	для <u>заочної форми навчання</u> – 150 годин	Лекційні 10 годин	Практичні /семінарські 10 годин	Лабораторні 130 годин
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Петрова Наталія Олександрівна, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, каб. 110 г.		
11.1	Контактна інформація	natalochkapetrova25@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна «Аграрне право» дозволяє студентам набути ґрунтовних та систематизованих теоретичних знань про особливості аграрних правовідносин, що врегульовані		

		нормами аграрного та інших галузей права суспільних відносин, що складаються при виробництві сільськогосподарської продукції, її переробці, реалізації із використанням землі сільськогосподарського призначення. Завдання: -формування і закріплення у студентів знань теоретичних основ правового регулювання аграрних (земельних, майнових, трудових, організаційно-управлінських та ін.) суспільних відносин, що виникають при виробництві сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації; - вивчення і засвоєння механізму правового регулювання та захисту суспільних відносин, що виникають у сфері використання і відновлення земельних ресурсів, як основного засобу сільськогосподарського виробництва і об'єкта права власності; -набуття навичок аналізувати і тлумачити чинне аграрне законодавство, застосовувати його на практиці, при здійсненні професійної діяльності; -знайомство з основними правовими становищем створення і функціонування різних організаційно-правових форм діяльності та господарювання в сфері виробництва сільськогосподарської продукції; - набуття знань з правового забезпечення виробництва безпечної та якісної, а також екологічної та органічної сільськогосподарської продукції.
13.	Мета освітнього компонента	формування у студентів системи поглядів, спеціальних знань і умінь в галузі аграрного права, оволодіння знаннями, навичками використання і застосування чинного законодавства, які безпосередньо чи за аналогією можуть бути використані для вирішення юридичних ситуацій, під час здійсненні професійної діяльності.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на таких курсах, як Теорія держави та права, Цивільне право, Екологічне право, Земельне право, Господарське право.
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb).

		Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Ключові слова	аграрне право, аграрна реформа, аграрні правовідносини, правове становище суб'єктів аграрного права та аграрного виробництва, правове забезпечення державної аграрної політики, державна підтримка, продовольча безпека, екологізація аграрного виробництва, юридична відповідальність, сталий розвиток, правове регулювання агросфери, земельні правовідносини, земельна реформа, виробники сільськогосподарської продукції, суб'єкти агробізнесу, виробництво органічної продукції, правове становище суб'єктів аграрного права, правове регулювання, сільський зелений туризм, сільські території.
17.	Посилання в Moodle	Українською мовою: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1026

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Аналізувати правові проблеми та законодавство в аграрній сфері з урахуванням тенденцій екологоорієнтованості, визначати юридично значущі факти та оцінювати переконливість аргументів при обґрунтуванні правової позиції в умовах оцінки заздалегідь невідомих умов і обставин.	Перевірка результатів розв'язання комплексних ситуаційних практичних завдань - кейсів (case-study); участь у дискусіях, дебатах, де оцінюється переконливість аргументації.
ДРН. 2. Створювати та надавати правову допомогу при створенні різних організаційно-правових форм діяльності та господарювання для функціонування виробників сільськогосподарської продукції в аграрному секторі економіки; Проводити теоретичний аналіз правових явищ і тенденцій на засадах сталого розвитку у сфері виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, надання послуг виробникам сільськогосподарської продукції, використання і охорони земель сільськогосподарського призначення в Україні і на цій основі формувати свій загальний і професійний кругозір щодо реформування аграрних і земельних відносин, системи, структури і змісту аграрного права України, місця і ролі держави, її функції, органів державної влади і місцевого самоврядування в сфері регулювання аграрних відносин, захисту суб'єктивних аграрних прав, формування продовольчої безпеки.	Перевірка результатів виконання ситуаційних практичних завдань; тестування; створення та демонстрація презентацій доповідей.
ДРН. 3. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм аграрного права; Проводити збір правової інформації та здійснювати інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, міжнародного законодавства та судової практики матеріалів для подальшого використання і застосування в професійній юридичній діяльності, використовувати правову професійну інформацію, отриману з офіційних правових джерел від фахівців та експертів різних галузей права.	Перевірка виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань (кейсів), демонстрація результатів під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань
ДРН 4. Самостійно здійснювати підготовку проектів актів правозастосування; Проводити збір правової інформації та здійснювати інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, для подальшого використання і застосування в професійній юридичній діяльності, використовувати правову професійну інформацію, отриману з офіційних правових джерел від фахівців та експертів різних галузей права та надавати консультації у сфері аграрних правовідносин.	Перевірка виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань (кейсів), демонстрація результатів під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань; Перевірка вміння надати фахову консультацію клієнту під час практичного заняття та за результатами самостійної підготовки.
ДРН 5. Самостійно формулювати свої думки, ідеї, висновки, рекомендації на тлі євроінтеграційних процесів у сфері економіки, права та суспільства із застосуванням міжнародного	Перевірка результатів розв'язання складних ситуаційних завдань (case study), підготовки та публічного захисту результатів

досвіду правового регулювання аграрних правовідносин.

виконаних ситуаційних завдань, а також проведення контрольного тестування.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. Денна/заочна форма			Само стійна робота	Рекомендована література
	Аудиторна робота				
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Поняття, предмет, система, джерела аграрного права. Предмет, методи, принципи і система аграрного права. Аграрні правовідносини та їх основні види. Джерела аграрного права. Поняття і види джерел аграрного права. Закони як джерела аграрного права. Підзаконні акти як джерела аграрного права. Міжнародно-правові акти. Внутрішньогосподарські локальні акти як джерела аграрного права. Засоби вдосконалення аграрного законодавства. Аграрне законодавство зарубіжних країн. Адаптація аграрного законодавства України до вимог законодавства ЄС. Спільна аграрна політика та особливості державної підтримки аграрних підприємців в ЄС.	4/2	4/2		12/10	1, 2, 3, 4, 6, 12, 17, 20, 22, 44, 83, 94, 100.
Тема 2. Загальна характеристика правового становища суб'єктів аграрного виробництва. Поняття та класифікація суб'єктів аграрного права та аграрного виробництва. Особливості правового становища сільськогосподарських підприємств кооперативного та корпоративного типів та їх	2/2	4/2		10/18	1, 2, 5, 17, 19, 59, 77, 81, 88.

об'єднання. Агрохолдинги як суб'єкти аграрного права. Загальні засади створення та ліквідації суб'єктів аграрного господарювання.					
Тема 3 Правове регулювання переходу до ринкових відносин в АПК: ретроспектива, наслідки та сучасний стан. Загальні питання ринкових перетворень на селі Правове регулювання приватизації в АПК Правове регулювання паювання: землі, майна: сучасність та ретроспектива. Правові засоби формування інфраструктури аграрного ринку.	2/-	4/2		10/18	1, 2, 13, 15, 17, 37, 41, 55, 56, 57, 61, 77, 89, 90.
Тема 4. Державна регулятивна діяльність у сільському господарстві України Поняття, сутність і принципи державної регулятивної діяльності в сільському господарстві. Форми і методи державної регулятивної діяльності в сільському господарстві. Правова регламентація державної підтримки сільського господарства. Система та правове становище органів, що здійснюють державну регулятивну діяльність у сільському господарстві. Державне регулювання та правове забезпечення продовольчої безпеки. Еколого-правові засади виробництва сільськогосподарської продукції: правове регулювання органічного виробництва. Правове регулювання вирощування та виробництва продукції рослинництва, тваринництва, аквакультури.	8/-	10/2		10/18	1, 2, 5, 6, 7, 8, 11, 13, 18, 21, 26, 28, 29, 31, 32, 33, 35, 38, 40, 42, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 58, 60, 63, 65, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 75, 76, 79, 80, 82, 85, 86, 91, 93, 98, 99.

Тема 5. Відповідальність за порушення аграрного законодавства. Поняття відповідальності за порушення аграрного законодавства Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сільськогосподарському виробництві Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств Майнова відповідальність за аграрні правопорушення Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства	2/2	4		10/18	1, 2, 17, 43, 45, 75.
Тема 6. Правове становище фермерського господарства та особистого селянського господарства. I. Правове становище фермерського господарства. 1. Поняття та основні ознаки фермерського господарства. 2. Порядок створення та державної реєстрації фермерського господарства. 3. Земельні та майнові правовідносини у фермерському господарстві. 4. Правове регулювання праці у фермерському господарстві. 5. Припинення діяльності фермерського господарства. 6. Особливості визначення юрисдикції розгляду спорів за участі фермерських господарств-юридичних осіб. II. Правове становище особистого селянського господарства. 7. Поняття та юридичні ознаки особистого селянського господарства. 8. Земельні та майнові правовідносини в особистому селянському господарстві. 9. Надання послуг у сфері сільського (зеленого) туризму особистим селянським господарством. 10. Припинення ведення особистого селянського господарства.	8/2	10		10/16	1, 2, 9, 10, 14, 16, 23, 24, 25, 27, 30, 34, 36, 39, 62, 66, 67, 74, 84, 87, 95, 97, 101.

11. Державна підтримка фермерських господарств та особистих селянських господарств					
Тема 7. Правове становище сільськогосподарських кооперативів. 1. Поняття та юридичні ознаки сільськогосподарських кооперативів. 2. Типи та види сільськогосподарських кооперативів, принципи їх діяльності. 3. Порядок створення та державної реєстрації сільськогосподарських кооперативів. 4. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Статутний капітал та фонди сільськогосподарського кооперативу. 5. Припинення сільськогосподарських кооперативів.	4/2	6		10/16	1, 2, 17, 64, 78, 92.
Тема 8. Правове становище господарських товариств в АПК Поняття та загальна характеристика правового становища господарських товариств в АПК. Правовий статус сільськогосподарських акціонерних товариств. Правовий статус сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю. Правове становище аграрної холдингової компанії. Особливості правового статусу найманих працівників у сільськогосподарських акціонерних товариствах і товариствах з обмеженою відповідальністю Особливості ліквідації сільськогосподарських акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю.	2/-	2/2		6/16	1, 2, 5, 17, 19, 49, 96.
Всього 150/150	30/10	44/10		76/130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ денна/заочна форма навчання

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має	Кількість годин
-----	--	--------------------	---	--------------------

	<u>під час аудиторних занять, консультацій)</u>		<u>виконати студент самостійно)</u>	
ДРН 1. Аналізувати правові проблеми та законодавство в аграрній сфері з урахуванням тенденцій екологоорієнтованості, визначати юридично значущі факти та оцінювати переконливість аргументів при обґрунтуванні правової позиції в умовах оцінки заздалегідь невідомих умов і обставин.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем, пояснення, бесіда; - обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань;	14/4	- підготовка до практичних занять, усних відповідей; - самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - опрацювання теоретичного матеріалу, пошук інформації із подальшим аналізом, систематизацією, формуванням конспекту; - опрацювання та виконання практичних завдань; - підготовка до демонстрації та захисту виконаних робіт.	10/26
ДРН. 2. Створювати та надавати правову допомогу при створенні різних організаційно-правових форм діяльності та господарювання для функціонування виробників сільськогосподарської продукції в аграрному секторі економіки; Проводити теоретичний аналіз правових явищ і тенденцій на засадах сталого розвитку у сфері виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, надання послуг виробникам сільськогосподарської продукції, використання і охорони земель сільськогосподарськог о призначення в Україні і на цій основі формувати свій загальний і професійний кругозір щодо реформування	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем, пояснення, бесіда; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань. Групові дискусії, дебати; -Case study.	14/4	- підготовка до практичних занять, усних відповідей, захисту практичних робіт; - самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - опрацювання теоретичного матеріалу, пошук інформації із подальшим аналізом, систематизацією, складанням конспекту.	12/26

аграрних і земельних відносин, системи, структури і змісту аграрного права України, місця і ролі держави, її функції, органів державної влади і місцевого самоврядування в сфері регулювання аграрних відносин, захисту суб'єктивних аграрних прав, формування продовольчої безпеки.				
ДРН. 3. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм аграрного права; Проводити збір правової інформації та здійснювати інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, міжнародного законодавства та судової практики матеріалів для подальшого використання і застосування в професійній юридичній діяльності, використовувати правову професійну інформацію, отриману з офіційних правових джерел від фахівців та експертів різних галузей права.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем, пояснення, бесіда; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань. -групові дискусії, дебати.	14/4	- підготовка до практичних занять, усних відповідей; - самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; -опрацювання теоретичного матеріалу, пошук інформації із подальшим аналізом, систематизацією, складанням конспекту; -підготовка до демонстрації та захисту виконаних робіт; -тестування.	14/26
ДРН 4. Самостійно здійснювати підготовку проектів актів правозастосування; Проводити збір правової інформації та здійснювати інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, для подальшого використання і застосування в	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем, пояснення, бесіда; -пояснення лекційного матеріалу; - обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних завдань; -групові дискусії, дебати.	16/4	- підготовка до практичних занять, усних відповідей; - самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; -опрацювання теоретичного матеріалу, пошук інформації із подальшим аналізом, систематизацією, складанням конспекту; -підготовка до	20/26

професійній юридичній діяльності, використовувати правову професійну інформацію, отриману з офіційних правових джерел від фахівців та експертів різних галузей права та надавати консультації у сфері аграрних правовідносин.			дискусій; - підготовка мультимедійної презентації та виступ-інформування; - опрацювання та виконання практичних завдань; - підготовка до демонстрації та захисту виконаних робіт.	
ДРН 5. Самостійно формулювати свої думки, ідеї, висновки, рекомендації на тлі євроінтеграційних процесів у сфері економіки, права та суспільства із застосуванням міжнародного досвіду правового регулювання аграрних правовідносин.	- проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем; - пояснення лекційного матеріалу, бесіда; - групові дискусії, дебати; - виконання індивідуальних завдань.	16/4	- підготовка до практичних занять, усних відповідей; - самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - опрацювання теоретичного матеріалу, пошук інформації із подальшим аналізом, систематизацією, складанням конспекту; - тестування.	20/26
Всього:		74/20		76/130

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Денна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Модуль 1 (теми 1-4)	50 балів/50%	До 9 тижня
1.1	Тестування	10 балів /10%	до 9 тижня
1.2	Усні опитування, дискусії, дебати	15 балів /15%	1-9 тиждень
1.3	Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15 балів/15%	1-9 тиждень
1.4.	Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, демонстрація, захист)	10 балів/10%	До 9 тижня
2	Модуль 2 (теми 5-8)	50 балів/50%	До 15 тижня
2.1	Тестування	10 балів /10%	до 15 тижня
2.2	Усні опитування, дискусії, дебати	15 балів /15%	9-15 тиждень

2.3	Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15 балів/15%	9-15 тижень
2.4.	Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, демонстрація, захист)	10 балів/10%	До 15 тижня
3.	Залік	Сума балів за семестр 100-мах	До 15 тижня

Заочна форма навчання

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Модуль 1 (теми 1-4)	50 балів/50%	За розкладом
1.1	Тестування	10 балів /10%	За розкладом
1.2	Усні опитування, дискусії, дебати	15 балів /15%	За розкладом
1.3	Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15 балів/15%	За розкладом
1.4.	Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, демонстрація, захист).	10 балів/10%	За розкладом
2	Модуль 2 (теми 5-8)	50 балів/50%	За розкладом
2.1	Тестування	10 балів /10%	За розкладом
2.2	Усні опитування, дискусії, дебати	15 балів /15%	За розкладом
2.3	Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	15 балів/15%	За розкладом
2.4.	Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, демонстрація, захист).	10 балів/10%	За розкладом
3.	Залік	Сума балів за семестр 100-мах	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<i><29 балів</i>	<i>30-36 балів</i>	<i>37-44 бали</i>	<i>45-50 балів</i>
Тестування	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в матеріалі навчального курсу, категоріальний апарат не засвоєний.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, поверхневе знання термінології та нормативної	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, впевнене володіння поняттями, наявність	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі. Вільне оперування категоріями, здатність розв'язувати комплексні тестові задачі.

		бази.	незначного обсягу помилок.	
Усні опитування, дискусії, дебати	Вимоги щодо завдання не виконано. Студент не володіє мінімально необхідним рівнем знань. Нездатен ідентифікувати юридично значущі факти або застосувати базові норми законодавства.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно-правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання, з незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.
Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно-правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання, з незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.
Індивідуальна дослідницька робота (підготовка, презентація, демонстрація, захист)	Вимоги щодо завдання не виконано.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно-правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання, з незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.

Модуль 2	<29 балів	30-36 балів	37-44 бали	45-50 балів
Тестування	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в матеріалі навчального курсу, категоріальний апарат не засвоєний.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, поверхневе знання термінології та нормативної бази.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, впевнене володіння поняттями, наявність незначного обсягу помилок.	Залежить від кількості вірних відповідей на тест. Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі. Вільне оперування категоріями, здатність розв'язувати комплексні тестові задачі.
Усні опитування, дискусії, дебати	Вимоги щодо завдання не виконано. Студент не володіє мінімально необхідним рівнем знань. Нездатен ідентифікувати юридично значущі факти або застосувати базові норми законодавства.	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно-правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання, з незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.
Виконання практичних завдань, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно-правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання, з незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.
Індивідуальна дослідницька робота (підготовка,	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але	Виконано усі вимоги завдання, з	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано,

презентація, демонстрація, захист)		окремі складові відсутні, недостатньо обґрунтовані, без посилань на положення нормативно- правових актів, або недостатньо розкритий, відсутній аналіз інших підходів до питання	незначними недоліками у розумінні практичного застосування норм законодавства.	креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми. Студент чітко розуміє нормативно-правову базу проблемного питання, вільно орієнтується, знаходить обґрунтовані рішення.
Залік	Сума балів за семестр. 100-мах			

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Виконання практичних ситуаційних завдань (Case-study), опитування та усні коментарі викладача за результатами їх виконання.	На кожне практичне заняття
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять.	Протягом всього семестру
3	Проходження тестування зі зворотнім зв'язком з викладачем.	Відповідно до графіку навчального процесу
4	Усний зворотний зв'язок викладача після презентації робіт.	1-15 тижднів

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела:

1. Аграрне право : підручник; за ред. Т.В. Курман; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого.— Харків: Право, 2024. 472 с.
2. Аграрне право України: навч. посібн. / авторський колектив: Антоненко О.А., Гоштинар С. Л., Григорєцька І. І., Дришлюк В. І., Журавель А.В., Кострицький І.Л., Пащенко О.М.; за ред. Пащенко О.М. Одеса: ОДУВС, 2022. 206 с..
3. Аграрне право: конспект лекцій: навч. посіб. для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / кол. авт.: Ю. Ю. Бакай, Д. Ю. Кондратенко, Г. С. Корнієнко та ін.; за заг. ред. Т. В. Курман, А. М. Статівки, Харків : Юрайт, 2022. 172 с.
4. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576 с. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19500/1/AZPU-mon-2022.pdf>
5. Корнієнко Г. С. Агробізнес в Україні: теоретико-правові проблеми становлення та розвитку: монографія. Харків. Юрайт, 2023. 560 с. <https://dspace.nlu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/df84d309-2731-465c-a62f-238202fbdca1/content>
6. Петрова Н.О. Державно-правове регулювання аграрної сфери: окремі напрями в умовах сталого розвитку та євроінтеграції. Modern paradigm of public and private law amidst sustainable development : Scientific monograph. Vol. 2. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. 408 р. С. 139-171. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/363/9884/20588-1?inline=1>
7. Петрова Н.О. Організаційно-правове регулювання органічного виробництва та землеробства в США. *Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 72: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції*. 2025. С. 53-55. https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=4156
8. Петрова Н.О. Організаційно-правове регулювання сертифікації органічного виробництва. *Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 61: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 16 – 17 травня 2024 р.)*. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3857
9. Петрова Н.О. Соціально-економічний та сталий розвиток громад і сільських територій: організаційно-правові напрями та договірне забезпечення. Вектори розвитку: синергія права, соціальних гарантій та геопросторових вимірів сталого розвитку: колективна монографія. Izdevniecība “Baltija Publishing” (м. Рига, Латвія). 2026. С. 438-458. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/694> <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-649-2-24>
10. Петрова Н.О., Курило О.М., Болдін О.В. Державно-правове регулювання сфери сільського зеленого туризму: сучасний стан та євроінтеграційні перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2023. С. 217-220. URL: http://lsei.org.ua/12_2023/53.pdf
11. Петрова Н.О., Сокрута М. О. Правове регулювання органічного виробництва: сучасний стан та євроінтеграційні перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 5. 2025. http://lsei.org.ua/5_2025/30.pdf
12. Статівка А. М., Курман Т. В. Аграрне законодавство України: сучасний стан і перспективи розвитку в умовах глобальних загроз. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Том 30, № 3. С. 280-297. URL: [https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/30\(3\)_2023-280-297.pdf](https://visnyk.kh.ua/web/uploads/pdf/30(3)_2023-280-297.pdf)

6.2. Методичне забезпечення :

Аграрне право. Конспект лекцій для студентів 4 курсу юридичного факультету галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», СВО «Бакалавр», для денної та заочної форм навчання. 26 с. (Протокол №5 від 7 травня 2024 р.).

Аграрне право. Курс лекцій для студентів 4 курсу юридичного факультету галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право», СВО «Бакалавр», для денної та заочної форм навчання. 123 с. (Протокол №5 від 7 травня 2024 р.).

Аграрне право. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять для студентів 4 курсу юридичного факультету галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право» для денної та заочної форм навчання. (Протокол №3 від 13 травня 2025 р.).

Аграрне право. Методичні вказівки щодо проведення самостійної роботи для студентів 4 курсу юридичного факультету галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», для денної та заочної форм навчання. (Протокол №4 від 11 грудня 2020 р.).

Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Аграрне право» на платформі Moodle. (Українською мовою.) URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1026>

6.3. Додаткова

13. . Петрова Н.О., Калюжна С.В. Вплив ситуації з ринком землі в Україні на продовольчу ситуацію в Європі: сучасний стан та перспективи. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. С. 297-302. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/50.pdf>

14. Petrova N. O. Strategic guidelines for the socio-economic development of communities and rural areas through rural green tourism. *International scientific internet-conference on a theme: Actual researches of legal and historical science Issue 79*. 2026. URL: http://www.lex-line.com.ua/?language=us&go=full_article&id=4345

15. Petrova N., Melnyk M., Beschastnyy V., Bliakharskyi Y., Khaliuk S. Legislative measures for safeguarding land ownership rights as a national asset during martial law. *Journal of Information Systems Engineering and Management*, 10(12s). 2025. P. 572–581. URL: <https://doi.org/10.52783/jisem.v10i12s.1865>

16. Petrova N.O. European integration guidelines for state and legal regulation of sustainable development of rural areas with the help of tourism. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2023. С. 221-224. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2023/54.pdf

17. Аграрне право : навчально-методичний посібник для практичних занять для студентів 4 курсу денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: Ю. Ю. Бакай, Д. Ю. Кондратенко, Г. С. Корнієнко, Т. В. Курман, М. Ю. Покальчук, В. П. Станіславський, О. М. Туєва. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 113 с.

18. Григор'єва Х. Продовольча безпека України: удосконалення законодавства в умовах воєнних, євроінтеграційних та екологічних викликів : монографія / Христина Григор'єва. – Луцьк : Вежа-Друк, 2024. – 228 с. <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c990e057-d8ce-4325-934e-d0c6823e371a/content>

19. Коваленко Т. О. Агрохолдинги у структурі аграрних правовідносин: про е contro. *Науковоінформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила*, 2023. Вип. 15 (27). Т. 2. С. 150-158. <https://visnyk.iful.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/%D0%9A%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

20. Курман Т. В. Аграрне право і законодавство України: синергетичні засади й перспективи розвитку в умовах глобальних загроз. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку : колективна монографія / ред.: А. П. Гетьман, О.

- В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. С. 10– 37. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/19511/1/Kurman_10-37.pdf
21. Курман Т. В. Аграрні відносини у сфері фінансової підтримки агробізнесу: новели і проблеми правового забезпечення в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство: електронне наукове фахове видання. 2023. № 1. С. 283–287. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/19672/1/Kurman_283.pdf
22. Курман Т.В. Аграрне право і законодавство України: синергетичні засади й перспективи розвитку в умовах глобальних загроз. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку: колективна монографія / за ред. д.ю.н., проф. А. П. Гетьмана та д.ю.н., проф. Т. В. Курман. Харків: Юрайт, 2022. 576с.
23. Петрова Н. О., Стрельник В.В. Окремі напрями удосконалення правового регулювання діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. No 1. С. 135-139. URL: http://lsei.org.ua/1_2023/30.pdf
24. Петрова Н.О. Забезпечення сталого та соціально-економічного розвитку сільських територій і громад завдяки формуванню системи агроекологічних знань та інновацій у сфері сільського зеленого туризму. *Сто п'яті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки. Матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Львів, Україна, м. Ополе, Польща, 26-27.02.2026)*. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-5581/>
25. Петрова Н.О. Необхідність правового регулювання туристичних кластерів задля сталого та соціально-економічного розвитку сільських територій та громад. *Міжнародна інтернет-конференція. Сто четверті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки*. 29-30.01.2026. URL: <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-5561/>
26. Петрова Н.О. Організаційно-правове регулювання сертифікації органічного виробництва. *Актуальні дослідження правової та історичної науки. Випуск 61: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції* (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 16 – 17 травня 2024 р.). URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3857
27. Петрова Н.О. Система AKIS як інституційно-правовий механізм забезпечення сталого розвитку сільських територій і громад шляхом диверсифікації діяльності у сфері сільського зеленого туризму. *Міжнародна науково-практична конференція на тему: Актуальні дослідження правової та історичної науки (випуск 80)*. 12-13 лютого 2026 р. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=4373
28. Петрова Н.О., Калюжна С.В. Вплив ситуації з ринком землі в Україні на продовольчу ситуацію в Європі: сучасний стан та перспективи. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. С. 297-302. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/50.pdf>
29. Петрова Н.О., Капінос Н.О. Правове забезпечення управління відходами в контексті їх впливу на землі сільськогосподарського призначення: євроінтеграційні перспективи. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 6. Ч. 2. 2025. С. 160-166. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/346406>
30. Петрова Н.О., Курило О.М., Болдін О.В. Державно-правове регулювання сфери сільського зеленого туризму: сучасний стан та євроінтеграційні перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2023. С. 217-220. URL: http://lsei.org.ua/12_2023/53.pdf
31. Петрова Н.О., Нежевело В.В. Особливості державно-правового регулювання допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державних та місцевих ресурсів у сучасних умовах в Україні та ЄС: порівняльний аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. №5. 2023. С. 420-423.
32. Петрова Н.О., Світловський С.С. Особливості державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції: організаційно-правові аспекти. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 91: частина 2*. 2025. С. 243-248. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/33-1.pdf>

33. Петрова Н.О., Сокрута М.О. Правове регулювання органічного виробництва: сучасний стан та євроінтеграційні перспективи розвитку. *Юридичний науковий електронний журнал*. №5. 2025. С. 131-134. URL: http://www.lsej.org.ua/5_2025/30.pdf
34. Петрова Н.О., Сорока Ю.С. Організаційно-правове регулювання сталого та соціального розвитку сільських територій та громад завдяки туризму. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 91: частина 2*. 2025. С. 249-255. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/34-1.pdf>
35. Право продовольчої безпеки : підручник / [Т. В. Курман (кер. авт. кол.), Ю. Ю. Бакай, Д. М. Данілік та ін.] ; за ред. Т. В. Курман ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2026. – 304 с.
36. Фермерські господарства як учасники цивільних та земельних правовідносин: за матеріалами судової практики: монографія /за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: Екус, 2022. 288 с.

6.4. Нормативно-правові акти

37. Деякі заходи щодо прискорення реформ у сфері земельних відносин: Постанова КМУ від 16 листопада 2020 р. № 1113
38. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/314-2022-%D0%BF#n27>
39. Деякі питання реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497-р. (план заходів на 2021-2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D1%80#Text>
40. Деякі питання функціонування інформаційно-комунікаційної системи “Державний аграрний реєстр”: Постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2025 р. № 549. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-2025-%D0%BF#Text>
41. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
42. Інструкція з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 19 лютого 2021 року № 338. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0283-21#Text>
43. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
44. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254К/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
45. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
46. Про аграрні ноти: Закон України від 22 лютого 2024 року № 3586-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3586-20#Text>
47. Про аграрні розписки: Закон України від 6 листопада 2012 року № 5479-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5479-17#Text>
48. Про акредитацію органів з оцінки відповідності: Закон України від 17 травня 2001 року № 2407-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14#Text>
49. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
50. Про бджільництво: Закон України від 22 лютого 2000 року № 1492-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1492-14#Text>

51. Про ветеринарну медицину та благополуччя тварин: Закон України від 4 лютого 2021 року № 1206-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-20#Text>
52. Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі: Закон України від 8 жовтня 2025 року № 4619-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4619-20#Text>
53. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції: Закон України від 05.11.2020 р. № 985-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/985-20#Text>
54. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей регулювання земельних відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 12 травня 2022 року № 2247-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2247-20#Text>
55. Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо заборони продажу земель сільськогосподарського призначення до прийняття відповідних законодавчих актів : Закон України від 19 грудня 2006 року N 490-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/490-16#Text>
56. Про гарантування захисту економічних інтересів та поліпшення соціального забезпечення селян—пенсіонерів, які мають право на земельну частку (пай): Указ Президента України від 15 грудня 1998 року N 1353/98. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353/98#Text>
57. Про Державний земельний кадастр: Закон України від 7 липня 2011 року № 3613-VI <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
58. Про державну підтримку сільського господарства України (Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку – назва закону в редакції Закону № 4619-IX від 08.10.2025): Закон України від 24 червня 2004 року № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
59. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб—підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
60. Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів: Закон України від 31.05.2007 р. № 1103-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1103-16#Text>
61. Про деякі заходи щодо прискорення реформ у сфері земельних відносин: Указ Президента України від 15 жовтня 2020 року № 449/2020
62. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (Додаток 2 до Стратегії). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11>
63. Про затвердження Методики розрахунку індикаторів продовольчої безпеки: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2025 р. № 1140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1140-2025-%D0%BF#Text>
64. Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2021-%D0%BF#Text>
65. Про затвердження Норм фізіологічних потреб населення України в основних харчових речовинах і енергії: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 03.09.2017 р. № 1073. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1206-17#Text>
66. Про затвердження переліку документів, що підтверджують досвід роботи у сільському господарстві: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 р. № 584. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-2015-%D0%BF#Text>
67. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій: розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 489-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-2017-%D1%80#Text>

68. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, Державного реєстру органічного насіння і садивного матеріалу: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 лютого 2020 р. № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2020-%D0%BF#Text>
69. Про затвердження Порядку ведення Реєстру аграрних розписок: Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2013 № 665. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/665-2013-%D0%BF#Text>
70. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2004-%D0%BF#n13>
71. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання фінансової підтримки розвитку фермерських господарств: Постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 р. № 106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2018-%D0%BF#Text>
72. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.08.2022 р. № 918. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2022-%D0%BF#Text>
73. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва: Постанова КМУ від 1 березня 2017 р. № 130. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/130-2017-%D0%BF#n12>
74. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text>
75. Про захист рослин: Закон України від 14 жовтня 1998 року № 180-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14#Text>
76. Про інформаційно-комунікаційну систему "Державний аграрний реєстр": Закон України від 19 вересня 2024 року № 3980-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3980-20#Text>
77. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14 лютого 1992 року № 2114-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-12#Text>
78. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
79. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
80. Про меліорацію земель: Закон України від 14 січня 2000 року № 1389-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1389-14#Text>
81. Про невідкладні заходи щодо захисту власників земельних ділянок та земельних часток (паїв): Указ Президента України від 19.08.2008 р. № 725/2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/725/2008#Text>
82. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998 р. № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>
83. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18.10.2005 р. № 2982-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-IV#Text>
84. Про Основні засади розвитку соціальної сфери села: Указ Президента України від 20.12.2000 р. № 1356/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1356/2000#Text>
85. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. №771/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>

86. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10 липня 2018 року № 2496-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19#Text>
87. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 року № 742-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>
88. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб: Закон України від 9 січня 2025 року № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#Text>
89. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 5 червня 2003 року № 899-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15#Text>
90. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям: Указ Президента України від 08.08.1995 р. № 720/95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/720/95#Text>
91. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17 червня 2004 року № 1807-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15#Text>
92. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України в ред. від 21.07.2020 р. № 819-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#n333>
93. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 р. № 684-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2024-%D1%80#Text>
94. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 р. № 1163-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>
95. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>
96. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#n386>
97. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 року № 973-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
98. Про функціонування Державного аграрного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 573. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/573-2021-%D0%BF#Text>
99. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
100. Угода про асоціацію (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#n2470). Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1678-18#n2>
101. Щодо порядку державної реєстрації сімейних фермерських господарств: лист Міністерства юстиції України від 25.11.2019 р. № 10575/8.4.3/32-19 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1057323-19#Text>

6.5. Інформаційні ресурси

Агробізнес Сьогодні - <https://agro-business.com.ua/>

Агрополітика - <https://agropolit.com/>

Асоціація фермерів та приватних землевласників Сумської області - <https://www.facebook.com/Prazdnik24>

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів - <https://dpss.gov.ua/>

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) - <http://land.gov.ua/>

Державний аграрний реєстр (ДАР) - <https://www.dar.gov.ua/>

ДІЯ. Онлайн сервіс державних послуг - <https://diia.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

Законодавство у сфері органічного виробництва ЄС - https://agriculture.ec.europa.eu/farming/organic-farming/legislation_en

Інформаційно-аналітичний портал АПК України - <https://agro.me.gov.ua/ua>

Латифундист - <https://latifundist.com/novosti>

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України - <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

Навчальна платформа для неформальної освіти з каталогом курсів Prometheus - <https://prometheus.org.ua/courses-catalog?price=0>

Навчальна платформа про Угоду про асоціацію України з ЄС (для неформальної освіти) - <https://ed-era.com/projects/eu-agreement/>

Органікінфо. Інформаційний портал органічного сільського господарства. - <https://organicinfo.ua/>

Органічна платформа знань - <https://organic-platform.org/>

Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua>

Офіційний сайт FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) - www.fao.org

Офіційний сайт Європейського агентства з безпеки харчових продуктів (EFSA) - www.efsa.europa.eu

Спільна сільськогосподарська політика ЄС - https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en

Сумська обласна державна адміністрація. Агропромисловий комплекс - <https://sm.gov.ua/diyalnosti/agropromislovij-kompleks.html>

Формування переліку вітчизняної техніки та обладнання для агропромислового комплексу, вартість яких частково компенсується за рахунок бюджетних коштів - <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=db6ade26-b223-4214-9cafb9f8b73b4d28&tag=KomisiiaZFormuvanniaPerelikuVitchiznianoiTekhnikiTaObladnanniaDliaAgropromislovogoKompleksu-VartistYakikhChastkovoKompensutsiaZaRakhunokKoshtivDerzhavnogoBiudzhetu>